

Sygn. akt VU 4581/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 grudnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Marzena Foltyn-Banaszczyk

Protokolant p.o. stażysty R. K.

po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku S. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o emeryturę

na skutek odwołania S. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 12 maja 2014 r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób że przyznaje wnioskodawcy S. C. prawo do emerytury od dnia (...) 2014 roku.

Sygn. akt V U 4581/14

UZASADNIENIE

Wnioskodawca S. C. w dniu 14 kwietnia 2014 roku złożył wniosek o przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury z uwzględnieniem pracy górniczej i obniżenia wieku emerytalnego o 7 lat.

Decyzją z dnia 12 maja 2014 roku organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury, podnosząc w uzasadnieniu decyzji, iż wnioskodawca nie udowodnił, iż stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace górnicze pod ziemią wymienione w art. 50c ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Organ rentowy odmówił wnioskodawcy zaliczenia do pracy górniczej okresu zatrudnienia od 24 września 1974 roku do 15 kwietnia 1989 roku (w tym służba wojskowa od 23 kwietnia 1976 roku do 14 kwietnia 1978 roku oraz przerwa po wojsku od 15 kwietnia 1987 roku do 22 maja 1978 roku) w (...) Zakładach (...) w O..

W odwołaniu wniesionym od powyższej decyzji w dniu 16 maja 2014 roku S. C. wniósł o jej zmianę i przyznanie mu prawa do emerytury, podnosząc, iż w trakcie zatrudnienia od 24 września 1974 roku do 15 kwietnia 1989 roku (w tym służba wojskowa od 23 kwietnia 1976 roku do 14 kwietnia 1978 roku) w (...) Zakładach (...) w O. pracował stale i w pełnym wymiarze czasu na stanowisku elektromonter, elektromechnik i elektryk dołowy, które to prace wykonywał pod ziemią. Również okres służby wojskowej zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego podlega zaliczeniu do pracy górniczej.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie.

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił co następuje :

Wnioskodawca S. C. urodzony (...) 1956 roku na dzień 1 stycznia 1999 roku legitymuje się okresem ubezpieczenia w łącznym rozmiarze 27 lat i 25 dni okresów składkowych oraz 1 miesiąc i 15 dni okresów nieskładkowych - łącznie **27 lat, 2 miesiąca i 10 dni.**

Wnioskodawca pobiera świadczenie przedemerytalne, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

(okoliczność bezsporna)

W okresie od 24 września 1974 roku do 15 kwietnia 1989 roku wnioskodawca był zatrudniony w (...) Zakładach (...) w O. na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy.

S. C. w dniu 11 września 1974 roku został skierowany do pracy w (...) Zakładach (...) (dalej (...)) w O. Kopalnia (...) na stanowisko elektromontera. W dniu 11 września 1974 roku wnioskodawca uzyskał zaświadczenie lekarskie o zdolności do pracy na wskazanym stanowisku pracownika fizycznego - elektromontera w Kopalni (...) do pracy fizycznej na dole.

Z dniem 23 września 1974 roku S. C. został przyjęty na stanowisko pracownika fizycznego – elektromontera w Kopalni (...) w O.. W chwili zatrudnienia wnioskodawca został zaszeregowany do VI grupy zaszeregowania, a od dnia 1 września 1975 roku do VII grupy zaszeregowania.

W okresie od 23 kwietnia 1976 roku do dnia 14 kwietnia 1978 roku S. C. odbywał czynną służbę wojskową, do której został powołany w trakcie zatrudnienia.

W dniu 2 maja 1978 roku wnioskodawca stawiał się do (...) w O. i został skierowany do (...) Wydział Wydobywczy M. w charakterze elektromechanika po odbyciu służby wojskowej. Lekarz w zaświadczeniu z dnia 11 maja 1978 roku wskazał niezdolność do pracy, zalecając przez okres około 7 dni obserwację z powodu choroby nadciśnieniowej. Zgodnie z opinią lekarza z dnia 15 maja 1978 roku S. C. w chwili zgłoszenia do pracy był niezdolny do pracy na wydziale z powodu choroby. W okresie od dnia 17 maja 1978 roku do dnia 20 maja 1978 roku wnioskodawca przebywał w Szpitalu (...) w O. z powodu nerwicy serca.

W dniu 22 maja 1978 roku S. C. stawiał się do (...) w O. i od 23 maja 1978 roku został skierowany do (...) Wydział Wydobywczy M. w charakterze elektromechanika po odbyciu służby wojskowej. Zgodnie z opinią lekarza S. C. w chwili zgłoszenia do pracy był zdolny do pracy na stanowisku. Wnioskodawca został zaszeregowany do VIII grupy zaszeregowania

Na wniosek kierownictwa kopalni z dnia 8 listopada 1978 roku wnioskodawca jako elektryk zatrudniony na dole kopalni został zaszeregowany z VIII grupy do IX grupy zaszeregowania. W uzasadnieniu wskazano, iż pracę w kopalni wnioskodawca rozpoczął w 1974 roku i po odbyciu służby wojskowej ponownie w maju 1978 roku wrócił do pracy w kopalni.

Od 1 lipca 1981 roku wnioskodawcy powierzono stanowisko elektromontera urządzeń górniczych.

W opinii z dnia 8 lipca 1981 roku wskazano, iż S. C. jest zatrudniony jako elektromonter urządzeń dołowych.

W dniu 28 lipca 1978 roku wnioskodawca został odznaczony brązowym krzyżem zasługi za siedmioletnią nieprzerwaną i wyróżniającą się pracę w górnictwie jako elektromonter dołowy w (...) w O. w (...). W uzasadnieniu wskazano, iż wnioskodawca w górnictwie pod ziemią pracuje od 23 września 1974 roku na stanowisku elektromontera pod ziemią, dba o urządzenia górnicze.

Od dnia 1 czerwca 1982 roku wnioskodawca został przeniesiony Kopalni (...) do Kopalni (...) w O.. Stanowisko pracy – elektromonter urządzeń górniczych oraz płaca i warunki umowy o pracę pozostały bez zmian.

Z dniem 7 września 1982 roku S. C. został przeniesiony z Kopalni (...) do Kopalni (...) w O.. Stanowisko pracy – elektromonter urządzeń górniczych oraz płaca i warunki umowy o pracę pozostały bez zmian.

Od dnia 1 sierpnia 1983 roku wnioskodawca jako elektromechanik urządzeń dołowych został zaszeregowany do V grupy, od dnia 1 października 1983 roku do VIII grupy (jako elektromechanik urządzeń górniczych), zaś od dnia 1 sierpnia 1984 roku do X grupy (jako elektromechanik urządzeń górniczych) w Kopalni (...).

W dniu 24 stycznia 1986 roku wnioskodawca odbył szkolenie w zakresie wykonywania typowych prac na stanowisku elektryk.

W angażu z dnia 12 września 1986 roku wskazano jako stanowisko wnioskodawcy elektryk dołowy i przyznano VI grupę zaszeregowania.

W dniu 30 lipca 1986 roku wnioskodawca został odznaczony srebrnym krzyżem zaśluzgi za siedmioletnią nieprzerwaną i wyróżniającą się pracę w górnictwie jako elektromonter urządzeń dołowych (...) w O.. W uzasadnieniu wskazano, iż wnioskodawca pracuje od 23 września 1974 roku na stanowisku elektromontera pod ziemią.

Angażami z dnia 30 września 1987 roku i 10 marca 1988 roku, 1 marca 1989 roku wnioskodawca był zaszeregowany do kolejnych stawek zaszeregowania jako elektryk dołowy.

Lekarz stwierdził w zaświadczeniu z dnia 15 października 1987 roku, iż S. C. jest zdolny do pracy na dole na wyznaczonym stanowisku.

W świadectwie pracy pracodawca wskazał, iż wnioskodawca w okresie od 24 września 1974 roku do dnia 15 kwietnia 1989 roku był zatrudniony na stanowiskach elektromontera, elektromechanika, elektryka dołowego.

(skierowanie do pracy – akta osobowe; karta przyjęć – akta osobowe; angaż – akta osobowe; obiegiem-powołanie – akta osobowe; karta przyjęć z dnia 2.05.1978 roku – akta osobowe; zaświadczenie lekarskie z dnia 11.05.1978 roku k. 10 akt ZUS; informacja ze Szpitala w O. k. 11 akt ZUS, k. 12 akt ZUS; karta przyjęć z dnia 22.05.1978 roku – akta osobowe; wniosek z dnia 8.11.1978 roku – akta osobowe; opinia – akta osobowe; przyznanie brązowego odznaczenia – akta osobowe; legitymacja k. 7 akt ZUS; pismo z dnia 15.09.1981 roku – akta osobowe; pismo z dnia 1.06.1982 roku – akta osobowe; pismo z dnia 7.09.1982 roku – akta osobowe; pismo z dnia 1.08.1983 roku - akta osobowe; pismo z dnia 24.10.1983 roku – akta osobowe; pismo z dnia 30.07.1984 roku – akta szkody; pismo z dnia 12.09.1986 roku- akta osobowe; przyznanie srebrnego odznaczenia – akta osobowe; pismo z dnia 30.09.1987 roku- akta osobowe; pismo z dnia 10.03.1988 roku- akta osobowe; pismo z dnia 1.03.1989 roku- akta osobowe; zaświadczenie lekarskie z dnia 15.10.1987 roku – akta osobowe; świadectwo pracy – akta osobowe)

W (...) w O. był wydzielony oddział górniczy (wydobywczy) oraz elektromaszynowi. Była to kopalnia dołowa, zajmowała się wydobywaniem gliny ogniotrwałej. Oddział elektromaszynowi miał utrzymywać ruch kopalni, przeprowadzać konserwację urządzeń dołowych, naprawiać awarie urządzeń górniczych.

B. J. pracował w oddziale elektromaszynowi w dozorze w okresie od 1964 roku do 1989 roku. Jako sztygar był bezpośrednim przełożonym wnioskodawcy, dopuszczał pracowników do pracy pod ziemią na podstawie posiadanych przez nich badań, kwalifikacji i dokumentów. S. C. był dopuszczony przez B. J. do pracy na dole, gdyż posiadał kwalifikacje do pracy na dole, odbywał wymagane szkolenia, w tym szkolenia BHP, miał zaświadczenie lekarskie o zdolności do pracy na dole.

Wnioskodawca w okresie zatrudnienia w (...) w O. w Kopalni (...), R. i Z. od 24 września 1974 roku do 15 kwietnia 1989 roku w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę elektryka dołowego na oddziale elektromaszynowi. W ramach powierzonych obowiązków wnioskodawca codziennie w pełnym wymiarze czasu pracy (8 godzin) wykonywał

wyłącznie prace pod ziemią. Godziny zjazdów były oznaczone, praca była na trzy zmiany, zjazdy odbywały się na każdej zmianie. Zadaniem wnioskodawcy było utrzymanie ruchu. Po zjeździe pod ziemię wnioskodawca wykonywał pracę zgodnie z przydziałem pracy. Rozdział pracy następował na dole. Przed przyjściem górników do pracy wnioskodawca montował przedłużacze lamp do przodka, przygotowywał urządzenia górnicze do pracy, montował silniki, podłączał wyłączniki kopalniane (...), silniki, wiertarki i inne urządzenia górnicze, rozciągał instalację elektryczną. Po uzbrojeniu jednego przodka wnioskodawca wraz z innymi elektrykami przechodził do kolejnego przodka. Zajmował się również konserwacją urządzeń oraz naprawami urządzeń w razie awarii. Po zjeździe pod ziemię wnioskodawca pozostawał w pracy na dole przez całą zmianę i wykonywał prace wyłącznie pod ziemią. Nie wykonywał pracy na zewnątrz. Przez cały okres zatrudnienia wnioskodawca wykonywał taką samą pracę pod ziemią, nie był kierowany na inne stanowiska, do innej pracy również po zmianie miejsca zatrudnienia w Kopalni (...), Z., R..

Na oddziale elektromaszynowi znajdował się również warsztat na powierzchni ziemi, w którym elektrycy naprawiali urządzenia. Pracowali w nim pracownicy, którzy nie posiadali uprawnień do pracy pod ziemią i nie byli dopuszczeni ze względów zdrowotnych do pracy na dole.

W angażach pracodawca stosował różną nomenklaturę zajmowanego przez pracowników stanowiska np. elektryk dołowy, elektryk monter. Zakres obowiązków i charakter pracy pracowników z oddziały elektromaszynowi pracujących na dole był taki sam.

Razem z wnioskodawcą w spornym okresie pracował B. J. (w okresie od 6.06.1964 do 6.07.1989 roku- w oddziale elektromaszynowi w dozorze), I. S. (w okresie od 1974 roku do 1990 roku jako elektromechanik) i M. P. od 1974 roku do 1990 roku jako pracownik elektromechanik urządzeń dołowych. I. S. otrzymuje emeryturę górniczą, posiada świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych jako elektromechanik maszyn i urządzeń dołowych. M. P. posiada świadectwo pracy w warunkach szczególnych jako elektryk monter urządzeń górniczych.

(dowód: zeznania wnioskodawcy S. C. k.23-23v oraz nagranie rozprawy z dnia 24.11.2014 roku k. 24 od 00.47.45 do 00.51.03; zeznania świadka B. J. k.21v-22 oraz nagranie rozprawy z dnia 24.11.2014 roku k.24 od 00.07.05 do 00.27.37; zeznania świadka I. S. k.22-22v oraz nagranie rozprawy z dnia 24.11.2014 roku k.24 od 00.30.13 do 00.39.39; zeznania świadka M. P. k.23 oraz nagranie protokołu rozprawy z dnia 24.11.2014 roku k.24 od 00.40.16 do 00.45.59; świadectwo k. 3 akt VU767/12).

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył co następuje:

Odwołanie jest uzasadnione, co skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Zgodnie z treścią art. 39 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.) ubezpieczonemu urodzonemu przed dniem 1 stycznia 1949 r., spełniającemu warunek określony w art. 27 ust. 1 pkt 2 i niespełniającemu warunków wymaganych do uzyskania górniczej emerytury na podstawie art. 50a, który ma co najmniej 5 lat:

- 1)pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1, wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, albo
- 2)pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 4 i 5, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywcę w kopalniach siarki i węgla brunatnego oraz w kopalniach otworowych siarki

-wiek emerytalny, o którym mowa w art. 27 ust. 2 i 3, obniża się o 6 miesięcy za każdy rok takiej pracy, nie więcej jednak niż o 15 lat.

Stosownie do treści art. 50 c ust. 1 pkt 1 ustawy za pracę górniczą uważa się zatrudnienie pod ziemią w kopalniach węgla, rud, kruszców, surowców ogniotrwałych, glin szlachetnych, kaolinów, magnezytów, gipsu, anhydrytu, soli kamiennej i potasowej, fosforów oraz barytu.

Jednocześnie zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Do nabycia prawa do emerytury z art. 184 w związku z art. 39 ww ustawy konieczne jest zatem, aby mężczyzna, nie spełniający warunków do górniczej emerytury, urodzony po 1948 roku, spełnił łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek, który podlega obniżeniu w stosunku do powszechnego wieku emerytalnego określonego w art. 27 pkt 1 ustawy emerytalnej w wymiarze 6 miesięcy za każdy rok pracy górniczej,
- posiada na dzień 1 stycznia 1999 r. co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, w tym co najmniej 5 lat pracy górniczej wykonywanej stale i w pełnym wymiarze,
- nie przystąpił do OFE.

W art. 184 ustawa wprowadziła szczególną regulację intertemporalną, przewidując prawo do emerytury po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, dla zamkniętego kręgu ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, który to przepis ustanawia własne przesłanki nabycia prawa. Odnosi się on do tych ubezpieczonych urodzonych poczynając od dnia 1 stycznia 1949 r., którzy w dniu wejścia ustawy w życie nie osiągnęli jeszcze wymaganego wieku, lecz w całości spełnili do tej daty ustawowo określone wymagania stażowe (tzw. ogólne i szczególne). Prawo do emerytury z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS nabywa ubezpieczony urodzony po dniu 31 grudnia 1948 roku, który w dniu wejścia w życie ustawy spełnił określone w niej warunki stażowe, a po tej dacie osiągnął wymagany wiek, niezależnie od tego, czy w chwili osiągnięcia tego wieku wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub był pracownikiem wykonującym inną pracę, czy też pozostawał w zatrudnieniu na innej podstawie niż stosunek pracy bądź nie pozostawał w jakimkolwiek zatrudnieniu. Nie budzi wątpliwości również, że wiek emerytalny ubezpieczony mógł osiągnąć po tej dacie. (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2007 r., II UZP 14/06, OSNP 2007, Nr 13-14, poz. 199 oraz wyroki tego Sądu z dnia 18 lipca 2007 r., I UK 62/07, OSNP 2008 nr 17-18, poz. 269; z dnia 6 grudnia 2007 r., I UK 132/07, LEX nr 621798; z dnia 21 maja 2009 r., II UK 370/08, OSNP 2011 nr 1 - 2, poz. 20; z dnia 14 czerwca 2012 r., I UK 1/12, LEX; uchwała 7 sędziów SN z dnia 16 października 2013 roku, II UZP 6/13, LEX).

W sprawie bezsporne było, iż wnioskodawca posiada wymagane co najmniej 25 lat

okresów składkowych i nie składkowych. Nie ma również wątpliwości, że wnioskodawca

S. C. nie spełnia ustawowych przesłanek nabycia prawa do emerytury górniczej.

Może on zatem jedynie ubiegać się o prawo do emerytury, tak zwanej powszechnej, ale w

obniżonym wieku emerytalnym. Przesłanki obniżenia wieku emerytalnego są zawarte w przepisie art. 39 ustawy. Istota sporu sprowadzała się do ustalenia czy przesłanki do obniżenia wieku emerytalnego zostały przez wnioskodawcę spełnione bądź też, że brak jest tego spełnienia.

Spór między stronami, w zakresie określenia charakteru zatrudnienia wnioskodawcy, dotyczył okresu od 24 września 1974 roku do 15 kwietnia 1989 roku w (...) Zakładach (...) w O. wraz ze służbą wojską. W ocenie wnioskodawcy była to praca górnicza w rozumieniu art. 50 c ust 1 ustawy. Powyższe kwestionował organ rentowy.

Na wstępie należy zwrócić uwagę, że art. 39 ustawy wymaga, aby zatrudnienie wykazane w art. 50c ust. 1 wykonywane było pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W orzecznictwie sądowym (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 6 grudnia 2007 r. - LEX nr 470379, a zwłaszcza końcowe fragmenty jego uzasadnienia) jest ustalona wykładnia art. 39 ustawy, że praca górnicza, o której mowa w tym przepisie, dotyczy pracy wykonywanej pod ziemią, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Ustalenie zaś tych przesłanek wymaga dowodów pewnych, jednoznacznych i precyzyjnych, a ciężar dowodu w wykazaniu spełnienia przesłanek prawa do emerytury spoczywa na wnioskodawcy (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 9 stycznia 1998 r. II UKN 440/97).

Inaczej mówiąc; z ustawowej definicji pracy górniczej jasno wynika, że w rozumieniu art. 50c ust. 1 nie każda "praca pod ziemią" uważana jest za pracę górniczą uprawniającą do nabycia emerytury. W wyroku z 6 grudnia 2007 r. (sygn.akt I UK 179/07, OSNPUSiSP 2009, nr 1-2, poz. 26) Sąd Najwyższy uznał, że do nabycia praw do omawianej emerytury wymagane jest od ubezpieczonego spełnienie warunku co najmniej 5 lat pracy górniczej, o której mowa w art. 50c ust. 1 ustawy, wykonywanej stale pod ziemią i w pełnym wymiarze czasu pracy, a nie spełnienie warunku wykonywania jakiegokolwiek pracy górniczej, np. zatrudnienia pod ziemią w wymiarze co najmniej połowy dniówek roboczych.

Ocena charakteru pracy wnioskodawcy wymagała zatem przeprowadzenia stosownego postępowania dowodowego, tj. przesłuchania zgłoszonych przez wnioskodawcę świadków oraz dokonania analizy akt osobowych wnioskodawcy celem ustalenia charakteru pracy.

W ocenie Sądu praca odwołującego w spornym okresie od 24 września 1974 roku do 15 kwietnia 1989 roku w (...) Zakładach (...) w O. była pracą górniczą, a faktu tego nie zmienia nieprawidłowe prowadzenie dokumentacji pracowniczej w tym zakresie.

Charakter pracy w tym spornym okresie Sąd ustalił na podstawie zeznań świadków B. J., I. S., M. P., którzy w spornym okresie pracowali razem z wnioskodawcą, na podstawie na korespondujących z tymi zeznaniami zeznaniach wnioskodawcy oraz skorelowanych z zeznaniami strony i świadków dokumentami z akt osobowych wnioskodawcy.

Należy podkreślić, że świadkowie pracowali razem, a zatem dysponują bezpośrednią i szczegółową wiedzą na temat charakteru wykonywanej przez niego pracy. Ponadto świadek B. J. był przełożonym wnioskodawcy, tym samym doskonale zna zakres obowiązków pracowniczych, charakter pracy i czas pracy wnioskodawcy. Z przeprowadzonych dowodów wynika jednoznacznie, że we wskazanym okresie wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował jako elektryk dołowy pod ziemią przy utrzymaniu ruchu urządzeń kopalni, konserwacji bieżącej tych urządzeń podczas ich eksploatacji oraz naprawianiu awarii występujących w urządzeniach pod ziemią. Świadkowie i wnioskodawca w sposób szczegółowy opisali zakres obowiązków wnioskodawcy i charakter pracy, w tym konieczność przygotowania urządzeń górniczych do pracy górników pod ziemią, prace przy urządzeniach na przodku, transport urządzeń, przygotowanie zasilania i lamp, podłączenie maszyn górniczych, a także prace konserwacyjne i naprawcze. Wszystkie te czynności wnioskodawca wykonywał wyłącznie pod ziemią przez cały czas trwania zmiany w pełnym wymiarze czasu pracy przez cały okres zatrudnienia w (...) Kopalnia (...), R. i Z.. Wnioskodawca nie był kierowany natomiast do innych prac na zewnątrz. Zeznania świadków i wnioskodawcy korespondują z dokumentami z akt osobowych wnioskodawcy pochodzących z całego okresu zatrudnienia, które stały się podstawą ustaleń faktycznych. Z dokumentów tych, w szczególności opinii, wniosków o przyznanie odznaczeń, angaży o przyznaniu grup zaszerogowania, zaświadczeń lekarskich o stanie zdrowia i zdolności do pracy wnioskodawcy wynikało, iż od dnia 23 września 1974 roku do końca zatrudnienia pracował on w górnictwie jako elektromonter urządzeń górniczych (elektryk dołowy, elektromechanik urządzeń dołowych) pod ziemią. Różna nomenklatura stanowisk zawarta w dokumentach nie tylko nie przeczy powyższym ustaleniom, ale je potwierdza, iż wnioskodawca był zatrudniony we wskazanym okresie jako elektryk (elektromonter, elektromechanik) urządzeń, które znajdowały się pod ziemią – urządzeń dołowych, urządzeń górniczych. Wnioskodawca był przy tym uprawniony do wykonywania takich prac, posiadał szkolenia, zaświadczenia lekarskie, w których wskazane było stanowisko pracy pod ziemią (i to zarówno zaświadczenie lekarskie z badania wstępnego przy przyjęciu do pracy, jak i w trakcie zatrudnienia z badania okresowego). Powyższe było zaś niezbędne do dopuszczenia wnioskodawcy do pracy pod ziemią, o czym zdecydował B. J.. Dane z dokumentów były również spójne z zeznaniami świadków, którzy podnosili, iż pracownicy zatrudnieni jako

elektromonterzy do pracy na powierzchni nie posiadali takich uprawnień, a w szczególności nie byli zakwalifikowani do pracy pod ziemią z przyczyn zdrowotnych, nie byli uznani za zdolnych do pracy pod ziemią.

Organ rentowy zatem dokonał nieprawidłowej kwalifikacji prawnej zatrudnienia wnioskodawcy, odmawiając wnioskodawcy uznania jego pracy w spornym okresie w (...) w O. jako pracy górniczej.

Postępowanie dowodowe pozwoliło bowiem niewątpliwie stwierdzić, iż wnioskodawca, wykonywał pracę górniczą w rozumieniu art. 50c ust. 1 pkt 1 ustawy o emerytach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) – w okresie od 24 września 1974 roku do 22 kwietnia 1976 roku i od 22 maja 1978 roku do 15 kwietnia 1989 roku w (...) Zakładach (...) w O. (poprzednio (...)).

Spór między stronami dotyczył również kwestii zaliczenia do pracy górniczej w rozumieniu art. 39 w związku z art. 50 c ust. 1 pkt 1 ustawy okresu czynnej służby wojskowej.

Sąd nie podzielił stanowiska organu rentowego, iż taki okres nie podlega zaliczeniu do pracy górniczej na podstawie ww. przepisów.

Należy w tym miejscu podkreślić, iż wnioskodawca nie ubiegł się o emeryturę górniczą, lecz na podstawie art. 39 ustawy właśnie z uwagi na niespełnienie warunków wymaganych do uzyskania górniczej emerytury ubiegał się o przyznanie wcześniejszej emerytury. Na powyższe wskazuje nie tylko treść przepisu, ale również jego usytuowanie wśród przepisów regulujących warunki do nabycia prawa do emerytur w obniżonym wieku emerytalnym. Orzecznictwo dotyczące zatem regulacji w zakresie emerytur górniczych i zaliczania innych okresów do stażu wymaganego na potrzeby emerytur górniczych nie było aktualne dla danej sprawy. Orzeczenia te bowiem odnoszą się ściśle do interpretacji przepisów art. 50 a i n., w tym art. 50 b ustawy w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2007 roku, gdzie ustawodawca zrezygnował z zaliczania na poczet stażu, np. czynnej służby wojskowej.

W szczególności wbrew twierdzeniom organu rentowego podstawy zaliczenia okresu służby wojskowej do okresu pracy dla ustalenia stażu pracy na potrzeby wcześniejszej emerytury, należy poszukiwać w nie tylko w przepisach normujących prawo do świadczeń, a więc obecnie w ustawie o emeryturach i rentach z FUS, ale również w przepisach normujących służbę wojskową, tj. w okolicznościach danej sprawy na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony RP, obowiązująca w czasie odbywania służby przez wnioskodawcę oraz przepisów wykonawcze do niej, w tym zwłaszcza rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 roku w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin. Innymi słowy uprawnienie do zaliczenia służby wojskowej do pracy w warunkach szczególnych wynika także z przepisów ustawy z 30 stycznia 1959 roku o powszechnym obowiązku obrony i ustawy z 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony RP oraz przepisów wykonawczych.

W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2009 roku, I UK 126/09, (OSNP 2011 nr 7-8, poz. 112) przyjęto, że okres odbywania zasadniczej służby wojskowej należy traktować jako okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu z tytułu pozostawania w stosunku pracy w rozumieniu art. 29 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jeżeli zostały spełnione warunki określone w art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 44, poz. 220 ze zm.).

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach, okresami składkowymi są między innymi okresy czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresy jej równorzędne albo okresy zastępczych form tej służby (pkt 4), co oznacza, że okres czynnej służby wojskowej (także służby zasadniczej) jest okresem składkowym, mimo że nie jest okresem podlegania ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu pozostawania w stosunku pracy w rozumieniu art. 29 ust. 3, jednakże (pod pewnymi warunkami) na mocy przepisów o powszechnym obowiązku obrony jest traktowany, jak okres ubezpieczenia (podlegania ubezpieczeniu) z tytułu pozostawania w stosunku pracy (zrównany z takim okresem). Warto powyższe uzupełnić o wskazanie, że okres zasadniczej służby wojskowej od 1 stycznia 1999 roku (data wejścia w życie ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) jest odrębnym od pracowniczego (art. 1 pkt 1 ustawy systemowej) tytułem obowiązkowego ubezpieczenia na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 11. Okres służby

wojskowej nie jest więc okresem zatrudnienia w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym, ale jest okresem ubezpieczenia - okresem składkowym uwzględnianym w stażu ubezpieczeniowym.

Gdy chodzi o przepisy dotyczące powszechnego obowiązku obrony, uwzględniając stan faktyczny sprawy (wnioskodawca odbywał służbę wojskową w okresie od dnia 23 kwietnia 1976 roku do 14 kwietnia 1978 roku) podstawowe znaczenie ma brzmienie ustawy, obowiązujące w tym okresie do 6.08.1979 roku. Zgodnie z obowiązującym wówczas art. 108 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony (Dz.U. z 1967 r. Nr 44, poz. 220), czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby. Przepis art. 106 ust. 1 tej ustawy wskazywał na obowiązek pracodawcy, który zatrudniał pracownika w dniu powołania do zasadniczej służby wojskowej, do zatrudnienia go na poprzednio zajmowanym stanowisku lub na stanowisku równorzędnym pod względem rodzaju pracy oraz zaszeregowania osobistego jeżeli w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z tej służby pracownik zgłosił swój powrót do zakładu pracy w celu podjęcia zatrudnienia. Warto dodać, że w orzecznictwie przyjęto, iż przewidziany w art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej w brzmieniu pierwotnym, trzydziestodniowy okres, w którym pracownik miał zgłosić powrót do pracy u pracodawcy zatrudniającego go przed służbą wojskową, nie jest ani okresem służby wojskowej, ani okresem pracy i nie podlega zaliczeniu do okresu zatrudnienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2012 r., II UK 125/11, OSNP 2013 nr 1-2, poz. 18).

Szczegółowe zasady zaliczenia zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia zostały uregulowane w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin, które w § 5 ust. 1, wskazało, że pracownikowi, który podjął zatrudnienie po odbyciu służby, zaliczało się okres odbytej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w danym zakładzie lub gałęzi pracy oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Rozporządzenie to zostało uchylone z dniem 1 września 1979 r. przez rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 września 1979 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i osób spełniających zastępczo obowiązek służby wojskowej oraz członków ich rodzin (Dz.U. Nr 21, poz. 125).

Poważniejsza zmiana nastąpiła zatem dopiero w brzmieniu przepisów ujętym w tekście jednolitym (Dz.U. z 1979 r. Nr 18, poz. 111). Zmianie uległa numeracja poszczególnych jednostek redakcyjnych ustawy, a także brzmienie niektórych przepisów. W myśl art. 120 ust. 1, pracownikowi, który w ciągu trzydziestu dni od zwolnienia z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej podjął pracę, czas odbywania służby wojskowej wliczał się do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął pracę, w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z Kodeksu pracy oraz przepisów szczególnych. Jednocześnie pracownikowi, który podjął pracę lub złożył wniosek o skierowanie do pracy po upływie trzydziestu dni od zwolnienia ze służby wojskowej, czas odbywania służby wliczał się do okresu zatrudnienia tylko w zakresie wymiaru urlopu wypoczynkowego i wysokości odprawy pośmiertnej oraz uprawnień emerytalno-rentowych (art. 120 ust. 3). Pomimo jednakże kolejnych, licznych zmian redakcyjnych ustawy o powszechnym obowiązku obrony, w dalszym ciągu obowiązywało zawarte w art. 120 ust. 1 i 3 ustawy "wliczanie" okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie uprawnień emerytalno-rentowych. Zostało ono usunięte dopiero z dniem 21 października 2005 r. Wówczas wszedł w życie art. 1 pkt 39 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie ustawy o służbie zastępczej (Dz.U. Nr 180, poz. 1496), który nadał nową treść między innymi art. 120 ust. 3 ustawy. Zgodnie z tym brzmieniem, które obowiązuje do chwili obecnej, pracownikowi, który podjął pracę po upływie trzydziestu dni od dnia zwolnienia z czynnej służby wojskowej, czas odbywania tej służby wlicza się do okresu zatrudnienia wymaganego do nabycia lub zachowania uprawnień wynikających ze stosunku pracy, z wyjątkiem uprawnień przysługujących wyłącznie pracownikom u pracodawcy, u którego podjęli pracę."

Przechodząc do okoliczności sprawy, uwzględniając utrwalony w judykaturze pogląd, że do oceny określonego stanu faktycznego, w tym zrealizowanego przed wejściem w życie ustawy o emeryturach i rentach, wywołującego określony skutek prawny, należy stosować przepisy obowiązujące w czasie realizacji tego stanu faktycznego (por. wyrok z dnia

20 marca 2013 r., I UK 544/12, w którym przyjęto, że dla kwalifikacji okresu zasadniczej służby wojskowej jako okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach, należy stosować regulacje prawne obowiązujące w okresie odbywania tej służby), trzeba stwierdzić, że w okresie od 1976 do 1978 roku szczególne uprawnienia żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową regulował art. 108 ust. 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony (w jego pierwotnym brzmieniu) i § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 roku. Z przepisów tych wynikała zasada, że pracownikowi, który we wskazanym terminie po zakończeniu służby wojskowej podjął pracę u pracodawcy, u którego był zatrudniony w chwili powołania do tej służby, okres służby podlegał wliczeniu do okresu zatrudnienia w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Ustanawiały więc one tzw. fikcję prawną, z której wynika, że pracownik zatrudniony w szczególnych warunkach, który po zakończeniu czynnej służby wojskowej powraca do tego zatrudnienia w przepisany terminie, zachowuje status pracownika zatrudnionego w szczególnych warunkach w rozumieniu § 2 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w okresie pełnienia tej służby.

Zasada ta nie obowiązywała w przypadku gdy okres służby wojskowej nie przypadał w okresie zatrudnienia.

Nie ulega wątpliwości, że ustawa z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej regulowała zasadniczą służbę wojskową, miały znaczenie dla uprawnień pracowniczych w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby (art. 108 ustawy z 1967 r.), niemniej jednak nie może budzić wątpliwości, że znajdują one zastosowanie także w zakresie kwalifikowania takiej służby do okresów ubezpieczenia społecznego. Warto bowiem powtórzyć, że w czasie, w którym przypadała poborowa ("przymusowa") służba wojskowa wnioskodawcy obowiązywała ustawa z 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony, gwarantująca pracownikowi, po spełnieniu warunków w niej wskazanych (określonych w art. 106 ust. 1), wliczenie okresu służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby, oraz rozporządzenie wykonawcze z 1968 r., według którego pracownikowi, który podjął zatrudnienie (stosownie do zasad określonych w § 1 lub 2), zalicza się okres odbytej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie uprawnień uzależnionych od ilości lat pracy w danym zakładzie lub gałęzi pracy oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Tak więc z językowej wykładni tego przepisu, w sposób niebudzący wątpliwości wynika, że pod rządem ustawy z dnia 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej i wydanego na jej podstawie (art. 108 ust. 4) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 roku w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy żołnierzowi zatrudnionemu przed powołaniem do czynnej służby wojskowej w warunkach szczególnych, który po zakończeniu tej służby podjął zatrudnienie w tych samych warunkach czas odbywania służby wojskowej wliczał się do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem przed powołaniem do służby wojskowej oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie. Oznacza to, że w powyższych okolicznościach taki okres służby wojskowej jest nie tylko okresem służby w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach, ale także okresem pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku (gdy się dodatkowo uwzględni wartości konstytucyjne w ślad za rozważaniami Sądu Najwyższego zawartymi w wyroku z dnia 6 kwietnia 2006 r., III UK 5/06, w którym trafnie wskazano, na wynikający z art. 85 ust. 1 Konstytucji, obowiązek obywatela polskiego obrony ojczyzny, stwierdzając nadto, że z art. 2 i 32 ust. 1 i 2 Konstytucji, wynika zakaz ustanawiania takich regulacji ustawowych lub dokonywania takiej wykładni przepisów prawa powszechnie obowiązującego, które dopuszczałyby jakiegokolwiek pokrzywdzenie obywatela z powodu wykonywania publicznego obowiązku obrony ojczyzny). Innymi słowy, jeżeli zostały spełnione przez pracownika wskazane wyżej warunki powrotu do poprzedniego zatrudnienia zostaje zachowana tzw. ciągłość pracy, a okres zasadniczej służby wojskowej jest okresem zatrudnienia na takich samych warunkach, jak przed powołaniem do tej służby. (Taki kierunek wykładni potwierdzają kolejne wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 24 maja 2012 r., II UK 265/11, 27 lipca 2012 r., I UK 82/12 i 5 czerwca 2013 r., III UK 87/12; uchwała 7 sędziów SN z dnia z dnia 16 października 2013 roku, II UZP 6/13,

LEX). Osoby, które w latach 70. odbywały zasadniczą służbę wojskową, mogą zatem zaliczyć czas jej trwania do stażu uprawniającego do wcześniejszej emerytury.

Należy również odnotować orzeczenie SN z dnia 19 kwietnia 2006 roku (II UK 141/05, OSNP 2007/7-8/114), który podkreślił, iż mimo braku podstaw do zaliczenia do stażu pracy górniczej na potrzeby emerytury górniczej okresu służby wojskowej, okres czynnej służby wojskowej jest zawsze okresem zaliczanym do okresów pracy górniczej przy obniżonym wieku emerytalnym na zasadach określonych w art. 39 ustawy.

W sprawie wnioskodawca po odbyciu służby wojskowej w dniu 14 kwietnia 1978 roku zgłosił się do pracy u pracodawcy w dniu 2 maja 1978 roku. Nie podjął pracy jednakże wyłącznie dlatego, że nie został do niej dopuszczony z powodu niezdolności do pracy.

Zgodnie z treścią ww. przepisu art. 106 ust. 1 ww. ustawy o powszechnym obowiązku obrony... niezachowanie terminu 30 dni powoduje wygaśnięcie stosunku pracy, chyba że niezachowanie terminu nastąpiło z przyczyn niezależnych od pracownika. Skoro zatem w danej sprawie niezachowanie terminu nastąpiło z przyczyn niezależnych od pracownika należało uznać, iż doszło do zachowania wskazanego wyżej terminu.

Powyższe regulacje zdaniem Sądu Okręgowego prowadzą do wniosku, że okres odbywania zasadniczej służby wojskowej pracownika, który w ciągu 30 dni od dnia zwolnienia z służby zgłosił się do macierzystego zakładu pracy w celu podjęcia zatrudnienia, (co miało miejsce w przypadku wnioskodawcy: 14 kwietnia 1978 roku zakończenie służby, 22 maja 1978 roku powrót do pracy) należy traktować, jako pracowniczy okres ubezpieczenia. Przepis ten pozwala pracownikowi na zachowanie wszelkich uprawnień związanych z określonym zatrudnieniem, a zatem pozwala na zaliczenie okresu służby wojskowej do stażu pracy w warunkach szczególnych, jeśli pracownik został powołany do służby w okresie wykonywania przez niego pracy w warunkach szczególnych.

Sumując okres zatrudnienia w (...) Zakładach (...) w O. (poprzednio (...) w O.) jako pracy górniczej od dnia 24 września 1974 roku do 22 kwietnia 1976 roku i od 22 maja 1978 roku do 15 kwietnia 1989 roku z okresem służby wojskowej od 23 kwietnia 1976 roku do 14 kwietnia 1978 roku Sąd Okręgowy przyjął, iż wnioskodawca posiada okres pracy górniczej w rozumieniu art. 50 c ust 1 pkt 1 w związku z art. 39 ustawy wynoszący 14 lat, 5 miesięcy, 15 dni.

Zgodnie z art. 39 ustawy należało zatem wnioskodawcy obniżyć wiek emerytalny o 7 lat, tj. 65 lat - 7 lat = 58 lat. Wiek 58 lat wnioskodawca osiągnął w dniu (...) 2014 roku.

Stosownie zaś do treści z art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do jego nabycia. Wnioskodawca spełnił warunki wymagane do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku w dniu (...) 2014 roku.

Biorąc wszystkie powyższe względy pod uwagę Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak w sentencji wyroku.